

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ ТА ПРЕДМЕТНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

Ступінь бакалавра
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма Початкова освіта

Миколаїв – 2023

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Білявська Тетяна Миколаївна, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат філологічних наук

РЕЦЕНЗЕНТ: Дячук В.І., директор СЗОШ № 50 м. Миколаєва

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

Завідувач кафедри С.І. Якименко

Програму погоджено з гарантом ОП (назва) _____ (за потреби)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

Голова навчально-методичної комісії Л. М. Хрящевська

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол № 12 від «30» серпня 2023 року

Голова навчально-методичної ради Н. В. Михальченко

Anotaція

У процесі вивчення спецкурсу «Методика формування ключових та предметних компетентностей молодших школярів» студентові надається можливість заглибитися у сутність компетентнісного підходу в освіті. У межах вивчення дисципліни відбувається узагальнення ключових та предметних компетентностей початкової школи; виявлення їх фундаментальної спільноті. Теми та матеріали, що містяться в програмі, можуть бути корисними для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» педагогічних коледжів, вищих навчальних закладів, магістрантів.

Ключові слова: компетентність, компетенція, ключова компетентність, предметна компетентність, початкова школа, молодші школярі.

Course Annotation

During the study of the special course «Methods of formation of key and subject competencies of junior pupils» a student is given the opportunity to better understand the essence of the competence approach in education. This discipline allows generalizing the key and subject competencies of primary school, identifying their fundamental commonality, highlighting the essential features, forming the professional competence of students as future teachers. Topics and materials that will be considered during the study of this discipline may be useful for the students of the specialty 013 «Primary Education» of pedagogical colleges, higher education institutions, master's degree students.

Key words: competence, methods, formation, key competence, subject competence, elementary school, junior pupils.

ВСТУП

Програму вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Методика формування ключових та предметних компетентностей молодших школярів» складено відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта за освітньою програмою Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: компетентісний підхід в освіті.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Методика формування ключових та предметних компетентностей молодших школярів» є складовою частиною професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» і пов'язана з такими педагогічними дисциплінами як Педагогіка з історією педагогіки, Дидактикою початкової освіти, Теорією і методикою виховання у початковій школі, Педагогічною творчістю і сучасними педагогічними технологіями, методиками вивчення окремих дисциплін, а також є основою для проходження майбутніми вчителями початкової школи педагогічної практики.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. Мета: формування в майбутніх учителів початкової школи здатності до аналізу, співставлення, порівняння концептуальних та теоретичних положеннях компетентнісного підходу в початковій ланці освіти

1. 2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розкрити концептуальні та теоретичні положення компетентнісного підходу; узагальнити ключові та предметні компетентності початкової школи відповідно Державного стандарту початкової освіти, виявити їх фундаментальну спільність, виділити істотні ознаки;
- навчити студентів творчим підходам до визначення педагогічних дій у нестандартних педагогічних ситуаціях;
- вивчити структуру і зміст основних педагогічних компетентностей;
- розвинути у майбутніх вчителях педагогічне мислення, здатність до аналітичного розуміння педагогічної діяльності;
- розвинути вміння приймати найбільш вдалі рішення відповідно до педагогічних закономірностей, принципів виховання та навчання, що дає можливість реалізації компетентнісного і особистісно-орієнтованого підходів в освіті;
- сформувати позитивне ставлення і прагнення майбутнього вчителя початкових класів до творчого оволодіння структурою і змістом ключових і предметних компетентностей в початковій школі.

Програмні результати навчання:

ПР-02. Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах..

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях

професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

1. 3. Згідно з вимогами освітньої програми студент оволодіває такими компетентностями:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

I. Загальні компетентності:

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

II. Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано: 180 годин / 6 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Учитель початкових класів. Вимоги до його особистісних та професійних якостей.

Тема 1. Мета і завдання курсу «Методика формування ключових та предметних компетентностей молодших школярів».

Тема 2. Теоретичні основи формування ключових компетентностей: європейський аспект.

Тема 3. Професійна компетентність вчителя початкових класів

Кредит 2. Компетентісний підхід в освіті

Тема 1. Втілення ключових та предметних компетентностей у змісті шкільної освіти України.

Тема 2. Проектування уроку в початковій школі на засадах компетентнісного підходу.

Тема 3. Методика формування в учнів ключової компетентності «уміння читися».

Кредит 3. Формування в учнів початкових класів ключових компетентностей.

Тема 1. Методика формування в учнів початкових класів вільного володіння державною мовою.

Тема 2. Методика формування в учнів початкових класів здатності спілкуватися рідною мовою.

Тема 3. Методика формування в учнів початкових класів здатності до навчання протягом життя.

Кредит 4. Формування предметних компетентностей молодших школярів

Тема 1. Методика формування в учнів початкових класів математичної компетентності.

Тема 2. Методика формування в учнів початкових класів компетентностей в галузі природничих наук, техніки й технологій.

Тема 3. Методика формування в учнів початкових класів інформаційно-комунікаційної компетентності.

Кредит 5. Формування ключових компетентностей учнів початкових класів

Тема 1. Методика формування в учнів початкової школи громадянських та соціальних компетентностей.

Тема 2. Методика формування в учнів початкової школи підприємливості та фінансової грамотності

Тема 3. Методика формування в учнів початкової школи компетенцій з інноваційності.

Кредит 6. Формування ключових компетентностей учнів початкових класів

Тема 1. Методика формування в учнів початкової школи екологічної компетентності.

Тема 2. Методика формування в учнів початкової школи культурної компетентності.

3. Рекомендована література

Базова

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук. К.: К.І.С., 2004. 112 с.

2. Локшина О. І. Становлення компетентнісної ідеї в європейській освіті. К.: Педагогічна думка, 2009. С. 21–30.

3. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К.І.С., 2004. С. 66–72.

4. Равен Дж. Компетентность в современном обществе. Выявление, развитие, реализация. М.: Когито-Центр, 2002. 270 с.

5. Савченко О. Я. Уміння вчитися як ключова компетентність загальної середньої освіти. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К.І.С., 2004 С. 33–44.

6. Стратегія реформування освіти в Україні: рекомендації з освітньої політики. К.: К.І.С., 2003. 296 с.

Допоміжна

1. Алексеев М.В. Ключевые компетенции в педагогической литературе. *Педагогические технологии*. 2010. №3. С. 3–17.

2. Бібік Н. Компетентність і компетенції в результатах початкової освіти. *Початкова школа*. 2010. № 9.

3. Болотов В. А. Компетентносная модель: от идеи к образовательной программе. *Педагогика*. 2013. №10. С. 8–14.
4. Бондар С. П. Компетентність особистості – інтегрований компонент навчальних досягнень учнів. *Біологія в школі*. 2003. №2. С. 8–9.
5. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентносного подхода в образовании. М., 2004. 320 с.
6. Луговий В. І. Концептуальні засади розроблення національної рамки кваліфікації. *Вища школа*. 2010. № 9.
7. Савченко О.Я. Якість початкової освіти: сутність і чинники впливу. *Початкова школа*. 2009. №8.
8. Хуторской А.В. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы образования. *Народное образование*. 2003. №2. С. 58–64.

Інформаційні ресурси

1. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/newstmp/2011/20_04/12/. Европейская рамка квалификаций [Електронний ресурс]
2. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Сайт Міністерства освіти та науки України. <http://www.mon.gov.ua/>
4. Сайт Академії педагогічних наук України. <http://www.apsu.org.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання

Контрольна робота, усне опитування, тестування, творчі роботи, наукові статті; перевірка конспектування лекцій, першоджерел, виконання індивідуальних завдань та самостійних робіт, захист проектів.